

Clasificarea

- După etiologie:**
- Malabsorbția glucidelor
 - Malabsorbția proteinelor
 - Malabsorbția lipidelor
 - Malabsorbția microelementelor
 - Malabsorbția vitaminelor

Factorii etiologici și de risc

- Factorul ereditar.**
- Nașterea prematură.**
- Factorul infecțios** (bacterii, viruși, paraziți).
- Leziunile organice:** boala celiacă, maladiile inflamatorii intestinale (boala Crohn și colita ulcerosă), gastroenteropatia eozinofilică, maladiile sistemice, sindromul intestinului scurt.
- Maladiile metabolice și endocrine:** hipotiroidismul și hipertiroidismul, hiperparatiroidismul și hipoparatiroidismul, boala Addison, diabetul zaharat.
- Factorul medicamentos.**
- Intervențiile chirurgicale la nivel intestinal.**

Profilaxia

Măsuri de profilaxie primară în malabsorbția intestinală la moment nu se întreprind.

Profilaxia secundară:

- Diagnosticul precoce.
- Prevenirea complicațiilor.
- Tratamentul patologiilor concomitente.

Screening-ul

- Screening-ul primar al MI intestinale nu există.
- Evidențierea activă a pacienților din grupurile de risc sporit de dezvoltare a MI.
- Evaluarea anamneșticului și acuzelor sugestive pentru MI.

Manifestările clinice

MANIFESTĂRILE DIGESTIVE

- Poftă de mâncare:** diminuată pînă la anorexie.
- Diaree:**
 - manifestare clinică comună tuturor pacienților;
 - motivul cel mai frecvent de adresare la medic;
- Scaune:**
 - frecvente (3-10 scaune/24 h);
 - acolice;
 - voluminoase (polifecalie) > 400-500 g/zi;
 - de consistență variabilă: de la păstoase pînă la lichide;
 - cu miros fetid, specific.
- Retard staturoponderal**
- Disconfort abdominal.**
- Flatulență.**
- Greață, vărsături.**

Manifestările clinice ale malabsorbției nutrienților principali

Glucide	Proteine	Lipide
☒ diaree apoasă, explozivă; ☒ meteorism; ☒ garguimente intestinale.	☒ retard ponderal; ☒ diminuare a masei musculare; ☒ edeme hipoproteinemice.	☒ diaree, steatoree; ☒ manifestări datorate deficitului vitaminelor liposolubile.

Manifestările clinice ale deficiențelor vitaminice

hipoCa-mie	hipo/ avitaminoza-D	hipo/ avitaminoza - A	hipo/ avitaminoza-E	hipo/ avitaminoza - K
☒ dureri musculare și osoase; ☒ parestezii, convulsii.	☒ rahitism; ☒ osteomalacie.	☒ manifestări cutanate; ☒ retard staturo/ponderal; ☒ infecții respiratorii, urinare, intestinale; ☒ xeroftalmie, hemeralopie.	☒ neuropatie periferică; ☒ ataxie, miopatie; ☒ hemoliză.	☒ sindrom hemoragic; ☒ creștere a timpului de protrombină.

Diagnosticul

Conform recomandărilor OMS, nu există nici un test specific pentru stabilirea diagnosticului de malabsorbție. Însă, managementul de diagnostic al malabsorbției trebuie să includă:

1. Teste de laborator de primă linie, ce denotă consecințele malabsorbției.
2. Teste ce confirmă malabsorbția selectivă sau globală.
3. Examenul histologic, pentru elucidarea diagnosticului etiologic sau verigii fiziopatologice a malabsorbției.

Criterii clinice și de laborator de prima linie, pentru stabilirea diagnosticului de MI

Manifestări și simptome	Indicii de laborator	Elementele malabsorbite
Diaree	volumul scaunului, kaliul seric	apa, electroliti
Steatoree	acizii grași în scaun, colesterolul	lipidele alimentare, acizii biliari
Retard ponderal	acizii grași în m. fecale ↑, chimotripsina sau elastaza în m. fecale ↓	lipide, glucide, proteine
Anemie	fierul seric, hipocromie, microcitemie	fierul
Anemie pernicioasă, glosită	eritrocitele, hiperchromie, megaloblaști testul Schilling anormal	vitamina B12, acidul folic
Dureri în membre, fracturi patologice	osteoporoză, osteomalacie, calciu ↓, FA ↑ examenul radiologic	kaliu, calciu, magniu, vitamina D, proteinele, aminoacizii
Hemoragii, echimoze, peteșii	protrombina	vitamina K, vitamina C
Edeme (enteropatie exudativă)	proteina generală, albumina clearanceul α1-antitripsina	proteinele
Distensie abdominală	radiografia cavității abdominale	glucidele
Intoleranță la lactoză	lactaza mucoasei intestinale	lactoza
Neuropatie periferică	sensibilitatea ↓	vitaminele B1, B6, B12
Hiperkeratoză, parakeratoză, acrodermatită	retinolul și Zincul seric	vitamina A, Zincul
Cecitate nocturnă	retinolul seric	vitamina A

După: Practice guideline from World Gastroenterology Organisation, 2007

Examenul paraclinic

- Analiza generală a sîngelui.
- Analiza generală a urinei.
- Examenul materialelor fecale prin coproscopie.
- Examenul coproparazitologic.
- Examenul materialelor fecale la sînge ocult.
- În caz de necesitate:
 - Examenul endoscopic.
 - Examenul ecografic al organelor interne.

Tratamentul

- Scopul**
- Diminuarea manifestărilor clinice.
 - Normalizarea retardului staturoponderal.
 - Tratamentul maladiei de bază, ce-a indus MI.
 - Profilaxia și tratamentul deficiențelor instalate.

TRATAMENTUL NEMEDICAMENTOS

- Promovarea alimentației naturale.
- Mese fracționate în 4-5 prize/zi, în cantități mici, diversificarea corectă în timp și produse.
- Suplimentarea rației alimentare, pentru restabilirea deficiențelor instalate (fier, calciu, vit. D).
- Restricționarea regimului alimentar în caz de intoleranțe la: gluten, lactoză sau alte substanțe.
- **Necesarul glucidic** este acoperit din conținutul majorității în rația alimentară a ratei crupelor agliadine (hrîșcă, orez, porumb, soia).
- **Aportul lipidic** este acoperit prin ulei de porumb și cel de floarea soarelui.
- **Aportul proteic** este suplinit prin carne de vită, iepure, găină, curcă, oaie, pește, ouă.
- **Necesarul vitaminic** este asigurat de produsele ce conțin vitamine: fructe (mere, pere), legume (cartofi, morcovi etc.).

Notă: În cazul în care rația alimentară trebuie suplimentată sau se decide la instituirea unei alimentații artificiale, în nici un caz nu se va prefera laptele de vacă. Acesta se evită în favoarea amestecurilor adaptate fără lactoză.

TRATAMENTUL MEDICAMENTOS

Tratamentul poluării bacteriene

- **NIFUROXAZIDĂ**
 - ✓ 15-20 mg/kgc/zi, 2 prize, per os, 7 zile.

Tratamentul creșterii exuberante a microflorei condiționat patogene

- **ENTEROCOCCUS FAECIUM + BIFIDOBACTERIUM LONGUM**
 - ✓ copii 2-6 luni: 0,5 caps., 2 prize;
 - ✓ copii > 6 luni: 1 caps, 2 prize;
 - ✓ copii 2-3 ani: 1 caps, 2 prize.

Antiflatulente

- **SIMETICONĂ**
 - ✓ copii 28 zile-2 ani: 8 pic. (20 mg), 4 prize;
 - ✓ copii 2-6 ani: 14 pic. (35 mg), 4 prize;
 - ✓ copii > 6 ani: 16 pic. (40 mg), 4 prize.

Tratamentul proceselor de digestie

- **PANCREATINĂ**
 - ✓ sugari: 2000-4000U lipază/120 ml de amestec lactat;
 - ✓ copii < 4 ani: 1000-2000 U lipază/kgc/priză alimentară;
 - ✓ copii > 4 ani: 500-2000 U lipază/kgc/priză alimentară.

SUPLINIREA DEFICIENȚELOR VITAMINICE

- **RETINOL (VITAMINA A)**
 - ✓ copii pînă la 3 ani – 600 μg (2000 UI);
 - ✓ 4-8 ani – 900 μg (3000 UI);
 - ✓ 9-13 ani – 1700 μg (5665 UI);
 - ✓ 14-18 ani – 2800 μg (9335 UI).

- **ERGOALCEFEROL (VITAMINA D)**
 - ✓ rahitism ușor: 2000-3000 UI/zi, per os, 30 zile;
 - ✓ rahitism moderat: 3000-4000 UI/zi, per os, 35-40 zile;
 - ✓ rahitism sever: 4000-5000 UI /zi, per os, 40-45 zile.

- **TOCOFEROL (VITAMINA E)**
 - ✓ 800-3600 UI/kgc/zi, per os, 2 prize.

- **FITOMENADIONĂ (VITAMINA K)**
 - ✓ parenteral: 1-2 mg/zi;
 - ✓ peroral: 2,5-5 mg/zi.

- **MAGNE B6**
 - ✓ copii >1 an (>10 kg): 1-4 fiole/zi, per os, 2 - 3 prize, administrate în timpul mesei; conținutul fiolei se diluează într-o jumătate de pahar cu apă;
 - ✓ copii >6 ani: 100-250 mg, per os, 2-3 prize.

- **ACID FOLIC**
 - ✓ 1-5 mg, per os, 3 prize, 20-30 zile.

Referirea la specialist

- Necesitatea confirmării diagnosticului.
- Prezența complicațiilor.
- Necesitatea ajustării tratamentului medicamentos.
- Ineficiența tratamentului administrat.

Criteriile de spitalizare

- Necesitatea efectuării investigațiilor invazive pentru confirmarea sau infirmarea diagnosticului de MI.
- Prezența complicațiilor.
- Prezența comorbidităților relevante maladiei.

Supravegherea

- **Regimul de supraveghere:**
 - ✓ 1 an după stabilirea diagnosticului: 1 dată la 3 luni.
 - ✓ Ulterior: 1 dată în an.
 - ✓ La necesitate - mai frecvent, în funcție de patologia de bază.
- **Volumul cercetărilor:**
 - ✓ Analiza generală a sîngelui.
 - ✓ Analiza generală a urinei.
 - ✓ Examenul materialelor fecale prin coproscopie.

Notă: Perioada de supraveghere este dependentă de forma malabsorbției (congenitală sau dobîndită) și de patologia de bază ce-a indus malabsorbția intestinală. Se va respecta regimul igienodietetic.

● În caz de necesitate :

- ✓ Examenul coproparazitologic.
- ✓ Examenul materialelor fecale la sînge ocult.
- ✓ Examenul endoscopic.
- ✓ Examenul ecografic al organelor interne.

Abrevierile folosite în document:

OMS - Organizația Mondială a Sănătății
MI - Malabsorbție intestinală

UI - Unități Internaționale
U - Unități

Aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății nr. 1311 din 22.12.2012 cu privire la aprobarea Protocolului clinic standardizat pentru medicii de familie „Malabsorbția intestinală la copii”

Implementat de Ministerul Sănătății în cadrul Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” cu suportul Băncii Mondiale și Centrului Strategii și Politici de Sănătate

Elaborat în baza Protocolului Clinic Național „Malabsorbția intestinală la copii” (PCN - 172)
Elaborat: octombrie 2012